

***Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego
w Zespole Szkół Przemysłu Spożywczego
im. J.J.Śniadeckich
w Poznaniu***

Zespół Szkół Przemysłu Spożywczego
im. J.J. Śniadeckich
61-658 Poznań, ul. Warzywna 19
tel./fax 61 820-00-91
NIP 972-07-65-758, REGON 000255326

DYREKTOR
dr inż. Zuzanna Szymt

Poznań

Rok Szkolny 2019/2020

Spis treści

I. Akty prawne regulujące tworzenie w szkole WSDZ	4
II. Cele ogólne programu	5
III. Obszary działania i cele szczegółowe.....	6
IV. Metody i formy oddziaływań	11
V. Plan realizacji.....	12
VI. Sposoby realizacji działań.....	14
VII. Ewaluacja.....	14

Wprowadzenie

Postęp cywilizacyjny i gospodarczy niejako wymusił na edukacji wprowadzenie konkretnych zmian związanych z orientacją zawodową.

Nauczanie w XXI wieku skupia się na uczniu jako potencjalnym pracodawcy lub pracowniku. W szczególny sposób należy zadbać o rozwój kompetencji młodego człowieka. W poszczególnych zawodach kompetencje twarde są jasno określone w podstawach programowych i potwierdzają je kwalifikacje w zawodzie. Drugorzędne wydają się kompetencje miękkie. Jest to jednak mylne spojrzenie. Dzisiejsi pracodawcy oczekują od pracowników: uczciwości, kreatywności, pracy w grupie, kierowania własnym rozwojem a to nic innego jak kompetencje miękkie.

Słuszne jest podejście dzisiejszej edukacji do prowadzenia działań z zakresu doradztwa edukacyjno – zawodowego na wszystkich szczeblach kształcenia. Wybór zawodu jest procesem rozwojowym i stanowi sekwencję decyzji podejmowanych na przestrzeni wielu lat życia. Predyspozycje zawodowe wywodzą się z doświadczeń z dzieciństwa i rozwijają się wraz z upływem czasu. Oznacza to konieczność stworzenia takiego systemu doradztwa zawodowego, który zapewni i umożliwi uczniom rozwijanie świadomości własnych uzdolnień, posiadanych umiejętności, kwalifikacji, i zainteresowań - w aspekcie przewidywanym i rzeczywistym. Sprawny system doradztwa zawodowego wskaże młodemu człowiekowi możliwości zdobycia wymarzonego zawodu.

Uczeń musi posiadać świadomość, że jest autorem własnej kariery. Na drodze młodego człowieka stoi problem bezrobocia, rosnące tempo życia, to powoduje że dokonuje on przypadkowych wyborów. To rzutuje na dylematy ekonomicznych (koszty edukacji i przekwalifikowania) i wysokie koszty emocjonalne (frustracja, niezadowolenie, poczucie braku sensu życia).

Te i inne przesłanki powodują, że zachodzi potrzeba udzielania profesjonalnej pomocy w zakresie doradztwa edukacyjno – zawodowego uczniom i ich rodzicom.

Adresatami wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zawodowego są: uczniowie, rodzice, nauczyciele, środowisko lokalne. Obejmuje indywidualną i grupową pracę z uczniami, rodzicami i nauczycielami, ma charakter planowanych działań.

I. Akty prawne regulujące tworzenie w szkole WSDZ

Regulacje prawne wprowadzające doradztwo zawodowe do szkół oraz określające zasady udzielania pomocy w wyborze zawodu, kierunku kształcenia:

- * *Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004, Nr 256, poz. 2572 z późniejszymi zmianami),*
- * *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 1 lutego 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradni specjalistycznych(Dz. U. z 2013 poz. 199),*
- * *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach(Dz. U. z 2013 r. poz. 532),*
- * *Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 21 maja 2001 r. w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. z 2001, Nr 61 poz. 624 z późniejszymi zmianami),*
- * *Memorandum dotyczące kształcenia ustawicznego, uchwalone przez Komisję Europejską w 2000 r. jako jedno z 6 głównych założeń wymienia zalecenie dotyczące profesjonalnej pomocy doradczej dla uczniów w zakresie planowania kariery zawodowej,*
- * *Rezolucja Rady Unii Europejskiej z 18 maja 2004 roku – 9286/04 to najważniejszy jak do tej pory dokument wydany przez Unię Europejską dotyczący poradnictwa zawodowego: „wszyscy obywatele Europy powinni mieć dostęp do usług związanych z poradnictwem, informacją zawodową i planowaniem kariery na każdym etapie swojego życia”.*
- * *Strategia Rozwoju Kształcenia Ustawicznego do roku 2010 przyjęta przez Radę Ministrów 8 lipca 2003 roku jako jeden z priorytetów uznaje „tworzenie zasobów informacyjnych w zakresie kształcenia ustawicznego i rozwoju zasobów doradczych”.*
- * *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 2 marca 2007 r. w sprawie standardów usług rynku pracy.*
- * *Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 8 grudnia 2004 r. (z późn. zm.) w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakresu jej stosowania.*

- * *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 15 stycznia 2009 r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu dokonywania refundacji ze środków Funduszu Pracy kosztów wyposażenia lub doposażenia stanowiska pracy dla skierowanego bezrobotnego, przyznawania bezrobotnemu środków na podjęcie działalności gospodarczej oraz form zabezpieczenia zwrotu otrzymanych środków.*
- * *Rozporządzenie Ministra Gospodarki i pracy z dnia 24 sierpnia 2004 r. w sprawie szczegółowych warunków odbywania stażu oraz przygotowania zawodowego w miejscu pracy.*
- * *Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 14 maja 2007 r. w sprawie refundacji ze środków Funduszu Pracy kosztów szkoleń oraz wynagrodzeń i składek na ubezpieczenia społeczne od refundowanych wynagrodzeń.*
- * *Rozporządzenie Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 6 października 2004 r. w sprawie szczegółowego trybu przyznawania zasiłku dla bezrobotnych, dodatku szkoleniowego, stypendium i dodatku aktywizacyjnego.*
- * *Nowelizacja Ustawy z dnia 1 lutego 2009 r. (Dz. U. z 2009 r., Nr 6, poz. 33) mówiąca o : zwiększeniu zakresu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych i ich motywacji do uczestnictwa w działaniach aktywizujących, zintegrowaniu działań powiatowych urzędów pracy i ośrodków pomocy społecznej, ograniczeniu zbędnych procedur biurowatycznych związanych z obsługą klientów urzędów pracy, a także o usprawnieniu komunikacji z klientami, ułatwianiu działania agencji zatrudnienia, w tym agencji zatrudnienia z państw członkowskich Unii Europejskiej oraz o zmianach w zakresie gospodarowania Funduszem Pracy.*

II. Cele ogólne programu

Wewnątrzszkolny System Doradztwa Zawodowego funkcjonujący w Zespole Szkół Przemysłu Spożywczego jako ogół skoordynowanych działań podejmowanych przez społeczność szkolną ma na celu przygotować uczniów do wyboru zawodu, poziomu i kierunku kształcenia. Adresatami działań tego Systemu są przede wszystkim uczniowie, ale także rodzice uczniów i nauczyciele.

Cele ogólne WSDZ:

1. *Przygotowanie uczniów do świadomego wyboru dalszej drogi życiowej, świadomego wyboru szkoły policealnej, wyżej, kursów zawodowych, zawodu, zakładu pracy.*
2. *Pomaganie uczniom w reorientacji zawodowej w przypadku stwierdzenia niewłaściwego wyboru zawodu.*
3. *Wyzwalanie własnej aktywności ucznia w kierunku samopoznania, odkrycie zainteresowań, uzdolnień, rozpoznawanie swego usposobienia i temperamentu pod kątem predyspozycji do wykonywania wybranego zawodu.*
4. *Rozwijanie w uczniach świadomości mobilności zawodowej i pobudzanie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych (w tym bezrobocie i niepełnosprawność).*
5. *Rozwijanie świadomości zawodowej.*
6. *Kształtowanie umiejętności sprawnego komunikowania się, współpracy w grupie i autoprezentacji.*
7. *Rozwijanie umiejętności samooceny i możliwości wykorzystania tej umiejętności, wyrabianie szacunku dla samego siebie.*
8. *Nabycie umiejętności przygotowania i pisania dokumentów towarzyszących poszukiwaniu pracy.*
9. *Poznanie rynku pracy.*

III. Obszary działania i cele szczegółowe

Zakres świadczonego doradztwa w ramach pracy z rodzicami uczniów Zespołu Szkół Przemysłu Spożywczego obejmuje:

- * *Prezentację założeń pracy informacyjno – doradczej szkoły na rzecz uczniów;*
- * *Przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej szkolnictwa na różnych jego poziomach;*
- * *Przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy po ukończeniu szkoły;*
- * *Włączanie rodziców, jako przedstawicieli różnych zawodów, do działań informacyjnych szkoły;*

- * *Gromadzenie, systematyczna aktualizacja i udostępnianie informacji edukacyjno – zawodowej;*
- * *Indywidualną pracę z rodzicami uczniów, którzy wykazują problemy: zdrowotne, emocjonalne;*
- * *Decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp. lub udzielanie informacji o możliwościach wsparcia w tym zakresie przez inne instytucje.*

Zakres świadczonego doradztwa **w ramach pracy z uczniami** Zespołu Szkół Przemysłu Spożywczego obejmuje:

- * *Autodiagnozę preferencji i zainteresowań zawodowych;*
- * *Analizę potrzeb rynku pracy i możliwości zatrudnienia na rynku pracy;*
- * *Określenie zgodności predyspozycji uczniów z realizowanym kierunkiem kształcenia;*
- * *Konfrontowanie samooceny ucznia z wymaganiami szkół i zawodów;*
- * *Poruszanie się po rynku pracy;*
- * *Pomoc w planowaniu rozwoju zawodowego;*
- * *Pomoc w wyborze i nabywaniu kwalifikacji zawodowych;*
- * *Pomoc w budowaniu kolejnych etapów rozwoju edukacyjno – zawodowego;*
- * *Wskazywanie możliwości kształcenia w systemie pozaświatowym;*
- * *Przygotowanie do samodzielności w trudnych sytuacjach życiowych: egzamin, poszukiwanie pracy;*
- * *Podjęcie roli pracownika, zmiana zawodu, adaptacja do nowych warunków, bezrobocie;*
- * *Indywidualną pracę z uczniami przejawiającymi problemy z wyborem szkoły i zawodu, samooceną, planowaniem i realizacją planów edukacyjno – zawodowych, itp. Spełnienie założeń WSDZ wymaga tak pracy doradcy zawodowego, jak i współpracy wewnątrzszkolnej i aktywnego włączenia się w realizację tego celu innych osób pracujących w szkole oraz specjalistycznych instytucji spoza szkoły.*

Zakres świadczonego doradztwa **w ramach pracy z nauczycielami** obejmuje:

- * *Utworzenie i zapewnienie ciągłości działania wewnątrzszkolnego systemu doradztwa zgodnie ze statutem szkoły;*

- * *Określenie priorytetów dotyczących orientacji i informacji zawodowej w ramach programu wychowawczego na każdy rok nauki;*
- * *Określenie priorytetów dotyczących gromadzenia informacji i prowadzenia poradnictwa zawodowego w szkole;*
- * *Realizację działań z zakresu przygotowania uczniów do wyboru drogi zawodowej i roli pracownika;*
- * *Identyfikację potrzeb i dostosowanie oferty edukacyjnej placówki do zmian na rynku pracy;*
- * *Określenie zasad współpracy i podziału zadań z innymi pracownikami placówki szkolnej.*

Szczególną rolę w kształtowaniu i realizowaniu WSDZ odegrać powinni wspólnie:

- *doradca zawodowy;*
- *psycholog szkolny, pedagog szkolny;*
- *nauczyciel podstaw przedsiębiorczości;*
- *nauczyciel wiedzy o społeczeństwie;*
- *nauczyciel informatyki;*
- *nauczyciel – bibliotekarz;*
- *Rada Pedagogiczna: nauczyciele, wychowawcy, dyrekcja.*

WSDZ zakłada pracę nauczycieli, wychowawców, pracowników biblioteki szkolnej, pedagoga, którzy w ramach współpracy z doradcą zawodowym realizować mają treści z zakresu doradztwa zawodowego i poradnictwa kariery w ramach lekcji, np. godzin z wychowawcą, WOS - u, podstaw przedsiębiorczości, informatyki i innych oraz współuczestnicząc w realizacji formy doradczej zwanej „rynkiem pracy” poprzez udział i współorganizowanie wycieczek do instytucji rynku pracy, na targi pracy, organizując dni przedsiębiorczości, spotkania z przedstawicielami zawodów, przedstawicielami uczelni itp.

Dla efektywnej realizacji WSDZ niezbędna jest również współpraca z zewnętrznymi instytucjami i osobami mogącymi wesprzeć szkolny system doradztwa - takimi, jak:

- Poradnie Psychologiczno – Pedagogiczne (PPP),*
- *Ochotnicze Hufce Pracy (OHP) i Mobilne Centra Informacji,*
 - *Powiatowy Urząd Pracy (PUP),*

- *Wojewódzki Urząd Pracy (WUP),*
- *Biura Karier,*
- *Centrum Wsparcia Rzemiosła, Kształcenia Dualnego i Zawodowego w Poznaniu*
- *Centrum Doradztwa Zawodowego,*
- *Centrum Kształcenia Ustawicznego,*
- *Szkolne Ośrodki Kariery (SzOK),*
- *Agencje Zatrudnienia*
- *Krajowy Ośrodek Wspierania Edukacji Zawodowej i Ustawicznej (KOWEZiU)*
- *Ośrodki Doskonalenia Nauczycieli, Ośrodki Doradztwa Metodycznego,*
- *Zakłady Doskonalenia Zawodowego (ZDZ)*
- *Stowarzyszenia Branżowe,*
- *Cechy i Izby Rzemieślnicze,*
- *Prywatne firmy i instytucje szkoleniowe,*
- *Akademickie Inkubatory Przedsiębiorczości,*
- *Przedstawiciele firm i przedsiębiorcy.*

Cele szczegółowe

Cele wyrażone są w zadaniach realizowanych w zależności od stopnia rozwoju uczniów w całym cyklu kształcenia, podzielonym na trzy etapy:

- * ***I etap - Jaki jestem*** - realizowany w pierwszym okresie nauki w szkole umożliwia uczniom zapoznanie się z wybranym profilem, klasyfikacją zawodów odpowiadającą tym profilom oraz drogą uzyskiwania kwalifikacji zawodowych.

Celem jest stworzenie uczniom warunków do lepszego poznania siebie i odpowiedzi m.in. na pytania:

- * *Co najbardziej lubię robić?*
- * *Co mnie naprawdę pasjonuje?*
- * *W jakich sytuacjach mam najwięcej energii?*
- * *W jakich dziedzinach życia czuję się najlepiej?*
- * *Jakie miejsce zajmuję w grupie?*
- * *Jakie są moje mocne i słabe strony?*
- * *Jak radzić sobie ze stresem?*

- * **II etap** - *Kim będę* - obejmuje okres nauki odpowiadający połowie cyklu kształcenia, w którym uczeń poznaje swoje możliwości, określa słabe i mocne strony, predyspozycje, preferencje zawodowe i w oparciu o tę wiedzę dokonuje świadomego wyboru co do dalszej nauki.

Celem jest uzyskanie przez uczniów odpowiedzi na pytania:

- * *W jakich dziedzinach życia gospodarczego i społecznego widzę siebie w przyszłości?*
- * *Jaki zawód uważam za najbardziej interesujący?*
- * *Co według mnie znaczy interesująca praca? Jakie warunki musi spełniać taka praca?*
- * *Jakie są popularne, mało znane zawody?*
- * *Jakie jest zapotrzebowanie na lokalnym rynku pracy?*
- * **III etap** - *Co zrobię* - obejmuje końcowy okres nauki w szkole i polega na uszczegółowieniu i sprecyzowaniu ścieżki kształcenia, w celu uzyskania kwalifikacji zawodowych. Uczeń dokonuje podsumowania wiedzy i umiejętności niezbędnych na rynku pracy.

Uczniowie powinni znaleźć odpowiedzi m.in. na pytania:

- * *Czy będę kontynuować naukę po ukończeniu szkoły?*
- * *Jaką wybrać szkołę?*
- * *A może założę własną firmę?*
- * *Może potrzebuję specjalistycznej wiedzy?*
- * *Czy nie warto ujrzyć siebie za rok na jakimś kursie?*
- * *Gdzie mogę uzyskać pomoc?*
- * *Jak przygotować się do rozmowy kwalifikacyjnej?*

Zadania nauczycieli, wychowawców i specjalistów włączonych do szkolnego systemu doradztwa zawodowego stanowią:

Działania informacyjne:

- * *Zapoznanie uczniów i rodziców z dziedzinami gospodarki mającymi związek z profilami kształcenia oraz wykazem zawodów wynikających z klasyfikacji szkolnictwa zawodowego.*

- * *Poszukiwanie w Internecie i zbiorach informacji w urzędach pracy wszelkich danych o wybranych przez uczniów zawodach (czynnościach, warunkach pracy, wymaganym wykształceniu i predyspozycjach psychofizycznych), a także rynkach pracy dotyczących tych zawodów.*
- * *Współpraca z urzędem pracy i innymi ośrodkami aktywizacji zawodowej w zakresie uzyskiwania informacji o prognozach rozwoju regionu, potrzebach rynku pracy, programach dla absolwentów, udziału w warsztatach dla młodzieży szkolnej.*

Pomoc w wytyczaniu ścieżek kształcenia planowania kariery zawodowej:

- * *Pomoc w dokonaniu samooceny i określeniu predyspozycji psychofizycznych uczniów do wybranych zawodów, przeprowadzonych przez wychowawców i pedagoga szkolnego przy pomocy ankiety będącej załącznikiem lub testów psychologicznych.*
- * *Wykorzystanie informatorów dla kandydatów na wyższe uczelnie, oraz informatorów o szkołach policealnych, a także Internetu jako źródeł informacji o możliwościach dalszego kształcenia w celu uzyskania kwalifikacji zawodowych (warunki rekrutacji, odpłatność, możliwości uzyskania pomocy stypendialnej, zakwaterowania, warunki nauki i wyposażenie szkoły).*
- * *Wskazanie na możliwości skrócenia cyklu kształcenia w szkole policealnej w kierunku zgodnym z profilem kształcenia.*

IV. Metody i formy oddziaływań

1. *Realizowanie tematyki z zakresu doradztwa zawodowego podczas zajęć z doradztwa zawodowego, lekcji wychowawczych, podstaw przedsiębiorczości, wos-u, przedmiotach zawodowych i innych zajęć prowadzonych z uczniami.*
2. *Współpraca z uczelniami wyższymi, pracodawcami, itp.*
3. *Wycieczki zawodoznawcze.*
4. *Udział w „Targach pracy”.*
5. *Aktywny udział młodzieży podczas „Dni otwartych drzwi szkoły”.*

6. *Angażowanie uczniów do umiejętnego spędzania czasu (zajęcia sportowe, kulturowe, językowe, rozwijające umiejętności zawodowe)*
7. *Informowanie rodziców o procedurach egzaminów zawodowych, specyfice zawodu wybranego przez dziecko, dalszej ścieżce edukacyjno – zawodowej.*
8. *Organizowanie spotkań z osobami wykonującymi różne zawody powiązane z wybranym kierunkiem kształcenia.*
9. *Prowadzenie zajęć warsztatowych przez zewnętrznych doradców zawodowych na temat predyspozycji zawodowych i dalszej drogi zawodowej.*
10. *Wykorzystanie testów, ankiet i innych narzędzi podczas zajęć klasowych.*
11. *Opracowanie i wykorzystanie lekcji scenariuszy lekcji wychowawczych związanych z doradztwem zawodowym.*
12. *Gromadzenie materiałów dotyczących zakresu doradztwa (biblioteka, pedagog, osoby zajmujące się doradztwem zawodowym).*
13. *Wyposażenie uczniów w umiejętność sporządzania dokumentów aplikacyjnych w ubieganiu się o pracę.*
14. *Zapewnienie możliwości korzystania z Internetu w bibliotece szkolnej.*
15. *Umieszczenie na stronie internetowej szkoły zakładki – doradztwo zawodowe.*

V. Plan realizacji

1) Praca z uczniami

Klasa I:

Zapewnienie uczniom poznania specyfiki lokalnego i regionalnego rynku pracy w aspekcie realizowanego kierunku kształcenia i kierunków pokrewnych.

Przedstawienie możliwości nabywania kwalifikacji zawodowych w trakcie nauki w szkole.

Określenie zgodności posiadanych przez uczniów predyspozycji z realizowanym kierunkiem kształcenia.

Klasa II:

Praca indywidualna z uczniami: reorientacja zawodowa w przypadkach niewłaściwych wyborów, pomoc w przewyżnianiu problemów szkolnych, wskazywanie możliwości uzyskiwania kwalifikacji zawodowych w systemie pozaświatowym.

Klasa III:

Rozwijanie świadomości mobilności zawodowej i pobudzanie aktywności do poszukiwania alternatywnych rozwiązań w różnych sytuacjach zawodowych i życiowych (w tym bezrobocie i niepełnosprawność). Cechy dobrego pracownika.

Klasa IV - V:

Kształtowanie umiejętności świadomego wyboru i poszukiwania pracy.

Kształtowanie umiejętności planowania dalszego rozwoju edukacyjno-zawodowego i kontynuacji nauki w szkołach wyższych, szkołach policealnych i w systemie kształcenia ustawicznego.

2) Praca z rodzicami

Klasa I:

*Prezentacja założeń pracy informacyjno – doradczej szkoły na rzecz uczniów,
Zajęcia psychoedukacyjne dla rodziców – wsparcie rodziców w procesie podejmowania decyzji edukacyjnych i zawodowych przez ich dzieci.*

Klasa II:

Przedstawienie możliwości zatrudnienia na lokalnym rynku pracy.

Klasa III:

Przedstawienie aktualnej i pełnej oferty edukacyjnej.

Klasy I – V:

Indywidualna praca z rodzicami uczniów, którzy mają problemy: zdrowotne, emocjonalne, decyzyjne, intelektualne, rodzinne itp.

Współpraca z poradnią psychologiczno - pedagogiczną.

VI. Sposoby realizacji działań

- * zajęcia z doradztwa zawodowego
- * lekcje wychowawcze
- * lekcje przedmiotowe
- * zastępstwa
- * zajęcia pozalekcyjne
- * wycieczki
- * porady indywidualne

VII. Ewaluacja

- * Badanie losów absolwentów,
- * Modyfikowanie stosowanych form pracy
- * Wymiana dobrej praktyki pedagogicznej
- * Obserwacja własna zajęć grupowych i indywidualnych
- * Sprawozdanie z realizacji Wewnętrzzkolnego System Doradztwa Zawodowego

Wewnętrzzkolny System Doradztwa Zawodowego opracowano na podstawie Standardów Doradztwa Zawodowego:

1. Organizacja Wewnętrzzkolnego Systemu Doradztwa Zawodowego (WSDZ) w szkole.
2. Tworzenie i realizacja własnej ścieżki edukacyjno – zawodowej ucznia.
3. Wdrażanie działań służących podnoszeniu jakości kształcenia, w tym współpraca z pracodawcami.